

Dret Constitucional II**2013/2014**

Codi: 102215

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500786 Dret	OB	2	1

Professor de contacte

Nom: Mercè Sales Jordi

Correu electrònic: Merce.Sales@uab.cat

Utilització d'idiomes

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Algun grup íntegre en anglès: No

Algun grup íntegre en català: Sí

Algun grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

L'assignatura Dret Constitucional II no requereix d'uns coneixements o requisits previs, però al tractar-se d'una assignatura de la mateixa matèria de coneixements del Grau de Dret, es recomana repassar coneixements i competències adquirides a les assignatures d'Organització Constitucional de l'Estat i de Dret Constitucional I realitzades al primer curs.

Objectius

Dret Constitucional II és una assignatura que s'imparteix al primer semestre del segon any del Grau de Dret. Es tracta d'una assignatura que serveix per tal que l'alumne adquireixi nocions bàsiques sobre el funcionament del sistema de drets fonamentals a la Constitució Espanyola de 1978. Aquesta assignatura serveix d'introducció a altres temes que després seran desenvolupats en les diverses assignatures a càrrec de l'àrea de Dret Constitucional o d'altres àrees amb docència en el Grau de Dret.

Des de la perspectiva formativa, Dret Constitucional II pretén de l'estudiant l'assoliment de diversos objectius entre els quals destaquen particularment:

- El sistema constitucional de drets fonamentals. Els drets i deures. Els elements configuradors dels drets.
- Les garanties i mecanismes de defensa dels drets. Els límits i la suspensió de drets.
- Els drets d'autonomia personal. Els drets d'índole participativa. Els drets de contingut econòmic, social i cultural.

Competències

- Dret
  - Defensar i promoure els valors essencials de l'estat social i democràtic de dret.
  - Defensar oralment de forma clara i estructurada les idees, els treballs, informes, escrits i dictamens.
  - Identificar els conflictes d'interessos subjacents en litigis i casos reals.
  - Poder realitzar una aproximació a un problema jurídic utilitzant els mitjans d'investigació pertinents (fonts doctrinals, bases de dades legislatives, pàgines web d'institucions).
  - Redactar i formalitzar treballs, informes, escrits i dictamens.
  - Treballar de forma autònoma i en equip.
  - Utilitzar els principis i els valors constitucionals com a eina de treball en la interpretació de l'ordenament jurídic.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar i valorar jurídicament diferents problemes actuals de la societat.
2. Comprendre els riscos per als drets que es poden originar a causa de les noves tecnologies.
3. Comprendre la insuficiència d'elements formals per dotar un sistema de la condició de democràtic.
4. Comprendre la necessitat de dotar d'eficàcia els drets fonamentals, ja que no n'hi ha prou amb la mera declaració d'aquests drets.
5. Comprendre que els diferents problemes actuals de la societat s'han de tractar des de la tolerància i el respecte de la diversitat, els drets fonamentals i el lliure desenvolupament de la personalitat, propis d'un estat social i democràtic de dret.
6. Conèixer diferents fórmules i camins vàlids constitucionalment per trobar sortides als diferents problemes actuals de la societat.
7. Conèixer el caràcter normatiu, objectiu i institucional dels drets, els seus elements configuradors, els límits dels drets i la seva possible suspensió, així com els mecanismes de defensa i garantia dels drets.
8. Conèixer en profunditat la configuració constitucional de determinats drets especialment importants actualment, com ara la llibertat i la seguretat personal, la inviolabilitat del domicili, el secret de les comunicacions, l'honor, la intimitat i la pròpia imatge, la llibertat d'expressió, el dret a la tutela judicial efectiva i les garanties processals.
9. Conèixer la funció legitimadora dels drets fonamentals en l'ordenament, en tota societat democràtica, i saber que el reconeixement, la garantia i l'eficàcia dels drets fonamentals constitueixen l'element material del sistema democràtic.
10. Defensar oralment de forma clara i estructurada les idees, els treballs, informes, escrits i dictamens.
11. Definir els diferents mecanismes de defensa i garantia dels drets.
12. Establir els casos en els quals pot ser procedent la suspensió dels drets, sia en supòsits excepcionals com en els de suspensió individual de drets.
13. Establir que els problemes socials actuals no tenen una única solució possible vàlida, sinó que democràticament i constitucionalment poden tenir diferents solucions vàlides.
14. Identificar els diferents mecanismes processals de protecció i garantia dels drets.
15. Poder realitzar una aproximació a un problema jurídic utilitzant els mitjans d'investigació pertinents (fonts doctrinals, bases de dades legislatives, pàgines web d'institucions).
16. Redactar i formalitzar treballs, informes, escrits i dictamens.
17. Saber que els drets no són il·limitats i, per tant, conèixer les fonts legítimes i constitucionals de límits dels drets.
18. Treballar de forma autònoma i en equip.
19. Valorar la diversitat i la pluralitat de la societat.

Continguts

PROGRAMA DE DRET CONSTITUCIONAL II

Tema 1.- Els drets fonamentals

- 1.- Evolució històrica, fonament i concepte dels drets fonamentals. La distinció entre Drets humans i drets fonamentals
- 2.- Problemàtica i característiques generals dels drets fonamentals en la Constitució Espanyola. Els deures constitucionals.
- 3.- La dimensió subjectiva i objectiva dels drets fonamentals com relacions jurídiques
- 4.- La classificació dels drets fonamentals. L'objecte dels drets fonamentals: drets de defensa i drets de prestació

Tema 2.- L'estructura dels drets fonamentals: titularitat, destinataris i l'eficàcia en les relacions privades

- 1.- La titularitat dels drets fonamentals
- 2.- Els destinataris dels drets fonamentals
- 3.- L'eficàcia dels drets enfront de les persones privades

Tema 3.- La regulació normativa dels drets fonamentals

- 1.- La força vinculant dels drets i llibertats en el títol primer
- 2.- La reserva de llei en matèria de drets fonamentals
- 3.- La delimitació i els límits als drets fonamentals.
- 4.- El contingut essencial dels drets fonamentals i el control de constitucionalitat. El principi de proporcionalitat.

Tema 4.- Les garanties dels drets fonamentals

- 1.- La garantia jurisdiccional dels drets fonamentals: el sentit de la protecció jurisdiccional dels drets fonamentals. El recurs d'empara.
- 2.- El Defensor del Poble.
- 3.- El sistema europeu de protecció: el Tribunal Europeu de Drets Humans
- 4.- La suspensió dels drets fonamentals

Tema 5.- El principi d'igualtat

- 1.- Funcions i articulació del principi d'igualtat en la Constitució Espanyola
- 2.- La distinció entre el principi d'igualtat en la llei i en l'aplicació de la llei
- 3.- Les clàusules específiques de prohibició de discriminació

Tema 6.- Els drets de l'esfera personal

- 1.- El dret a la vida i a la integritat física i moral
- 2.- El dret a la llibertat ideològica, religiosa i de culte
- 3.- El dret a la llibertat personal i a la seguretat. l'habeas corpus
- 4.- Els drets de la vida privada: honor, intimitat i pròpia imatge. La protecció de dades personals

Tema 7.- Els drets individuals

- 1.- El dret a la inviolabilitat del domicili
- 2.- El dret al secret de les comunicacions
- 3.- El dret a la llibertat de circulació i a la llibertat de residència

Tema 8.- Les llibertats informatives i els drets de participació política

- 1.- El dret a la llibertat d'expressió i d'informació
- 2.- El dret de reunió i manifestació
- 3.- El dret d'associació
- 4.- El dret a la participació política. El dret de petició

Tema 9.- El dret a la tutela judicial efectiva

- 1.- Significat i problemes de l'article 24 de la constitució espanyola
- 2.- El dret d'accés als tribunals i al jutge ordinari predeterminat per la llei
- 3.- Les garanties genèriques de tot procés. Referència a la prova obtinguda amb violació de drets fonamentals
- 4.- Les garanties específiques del procés penal

Tema 10.- Drets culturals, econòmics i socials

- 1.- Llibertat d'ensenyament i dret a l'educació. La llibertat de càtedra
- 2.- El dret de propietat i la llibertat d'empresa
- 3.- Els drets laborals i professionals

Metodologia

El procés d'aprenentatge es centra en el treball de l'estudiant, qui aprèn treballant, essent la missió del professorat ajudar-lo en aquesta tasca subministrant-li informació i mostrant-li les fonts on es pot aconseguir. El desenvolupament de la docència de l'assignatura i de la formació de l'estudiant es fonamenta en les següents activitats:

1. Activitats dirigides:

1.1 Classes magistrals: on l'estudiant assoleix les bases conceptuals de la matèria i seu el marc jurídic normatiu i jurisprudencial. Les classes magistrals són les activitats en les quals s'exigeix menys interactivitat a l'estudiant i estan concebudes com un mètode fonamentalment unidireccional de transmissió de coneixements del professor a l'alumne.

1.2. Classes pràctiques: on els estudiants analitzen i resolen juntament amb el professor casos pràctics prèviament elaborats. La base del treball pràctic és la comprensió i aplicació crítica de la normativa i jurisprudència relacionades amb el contingut essencial explicat a les classes teòriques.

2. Activitats supervisades:

Es tracta d'activitats que els estudiants desenvoluparan en aula, amb la supervisió i suport del professor. Es tracta de l'elaboració d'algun supòsit pràctic en aula, d'algunes fitxes de sentències i/o normativa o bé de la realització d'esquemes o escrits de redacció desenvolupada d'alguns epígrafs de l'assignatura o de lectures complementàries de monografies o articles doctrinals.

3. Activitats autònomes:

3.1. Elaboració de documents d'activitats pràctiques: que seran lliurades i analitzades a l'aula. Es tracta de casos pràctics proposats amb l'antelació suficient pel professor o bé de l'elaboració de recensions crítica de

llibres i lectures o fitxes de jurisprudència, normativa o de pel·lícules.

3.2. Cerca de bibliografia i jurisprudència instrumental per a la resolució dels casos pràctics. En algun o alguns casos els estudiants hauran de fer la cerca autònoma de la documentació

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals	30	1,2	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 11, 12, 13, 14, 17, 19
Classes pràctiques	10	0,4	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19
Tipus: Supervisades			
Elaboració de fitxes, de pràctiques i d'esquemes o escrits	5	0,2	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19
Tipus: Autònomes			
Estudi. Redacció de treballs. Lectura de textos. Cerca de documentació i bibliografia	65	2,6	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19

Avaluació

Les competències d'aquestes matèries podran ser avaluades mitjançant (1) exàmens, (2) la presentació de treballs individuals i en grup que podrà ser oral o per escrit a criteri del professor i la (3) realització de casos pràctics i (4) treballs.

El sistema d'avaluació tindrà en compte:

- La realització de casos pràctics (informes, recensions, escrits jurídics, dictàmens...) que tindran un pes global entre el 30% i el 40%.
- La realització de treballs (i la possible presentació pública) que tindran un pes global aproximat entre el 20% i el 40%.
- Les proves escrites tindran un pes global aproximat entre el 30 % i el 50%. Entre elles, es farà a criteri del professor un examen final de tota l'assignatura per a comprovar l'adquisició global de les competències, habilitats i coneixements). No es podrà superar l'assignatura mitjançant una prova global.

Cada professor a l'inici del curs aclarirà i calendaritzarà el sistema d'avaluació continuada i el percentatge assignat a cadascuna de les activitats, així com el sistema de reavaluació de les activitats suspeses.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Prova escrita Examen Final	30-50%	2	0,08	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 17, 19
Prova escrita Examen Parcial (Final Part 1)	30-50%	2	0,08	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12,

				13, 14, 17, 19
Realització de Treball o recensió sobre lectures monogràfiques o control de lectures	20-40%	16	0,64	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19
Realització de pràctiques: correcció i avaluació a Aula. Avaluació continuada	30-40%	20	0,8	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19

Bibliografia

BIBLIOGRAFIA I MATERIALS

A) Manuals de referència:

- * ÁLVAREZ CONDE, E. *Curso de Derecho Constitucional*, 2 vols, Tecnos, Madrid.
- * ARAGÓN REYES, M. (ed.) *Temas básicos de Derecho Constitucional*, Civitas, Madrid.
- * APARICIO PÉREZ, M.A. (dir.)- BARCELÓ, M., *Manual de Derecho Constitucional*, Atelier, Barcelona.
- * BALAGUER CALLEJÓN, F (y otros) *Derecho Constitucional*, 2 vols., Tecnos. Madrid.
- * MOLAS, I. *Derecho Constitucional*, Tecnos. Madrid.
- * PÉREZ ROYO, J. *Curso de Derecho Constitucional*, Marcial Pons, Madrid.

B) Textos Legals:

- * CARRERAS SERRA, F.- GAVARA, J.C. *Leyes políticas*, Aranzadi, Pamplona.
- * ALBERTÍ, E- GONZALEZ, M. *Leyes políticas del Estado*, Civitas, Madrid.

C) Comentaris a la Constitució

- * CASAS BAAMONDE, M.E.- RODRIGUEZ-PIÑERO, M., *Comentarios a la Constitución*, Wolkers Kluwer, 2008
- * GARRIDO FALLA, F. (dir.) *Comentarios a la Constitución*. Civitas, Madrid.
- * ALZAGA VILLAAMIL, O. *Comentarios a la Constitución Española* Edersa, Madrid.

Enllaços web:

<http://www.der.uva.es/constitucional/verdugo/matriz.htm> Materials de Dret Constitucional.

<http://www.iustel.com> Informació normativa, jurisprudencial i doctrinal.

www.westlaw.es. Base de dades westlaw.